

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Stichting Welbions
Aangevraagde activiteiten :	WNB Ontheffing soortenbescherming aanvraag plangebied Kasbah
Datum ontvangst aanvraag :	19.12.2021
Locatie :	de wijk de Kasbah in Hengelo
Datum beschikking :	27.05.2022
Kenmerk :	D2022-02-001960
Zaaknummer :	2021-013946

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	5
A.4	Niet mee eens?	6
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	7
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	7
B.2	Algemeen	7
B.3	Soortspecifiek	8
B.4	Overige zaken	11
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	12
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	12
C.1.1	Bevoegdheid	12
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	12
C.1.2	Procedure	12
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	12
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	12
C.1.3	Toetsingskader soorten	12
C.1.3.1	Wettelijke regels	12
C.1.3.2	Provinciaal beleid	12
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN	14
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	14
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	14
C.2.2	Doel van het project	16
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	16
C.2.4	Periode	16
C.2.5	Onderliggende documenten	16
C.2.6	Aanvullende gegevens	16
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	16
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	16
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	16
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	18
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	21
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	21
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	22
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten	22
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	22
C.3.2	Adviezen	22
C.3.2.1	Bespreking van adviezen	22

D.	SLOTCONCLUSIE.....	23
----	--------------------	----

BIJLAGE 1	Activiteitenplan	
-----------	------------------	--

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

van adviesbureau Natuurbank Overijssel heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 19 december 2021² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing.

De aanvraag is gedaan vanwege het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de woningen in de wijk de Kasbah te Hengelo. In deze brief geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing⁴ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om nesten, rustplaatsen en eieren van de Huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van de huismus weg te nemen⁵. Daarnaast gaat het om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁶.

Deze ontheffing heeft betrekking op renovatiewerkzaamheden aan woningen in de wijk de Kasbah voor de locatie Booggang Hengelo.

Deze ontheffing treedt in werking op 20 juni 2022 en is geldig tot en met 31 december 2023.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven onder B. Voorschriften bij het besluit.

- Het op 9 mei 2022 ontvangen aangepaste Activiteitenplan Wet natuurbescherming (Wnb) – soortenbescherming -Project Kasbah – Hengelo (Natuurbank Overijssel.29 april 2022)⁷ (zie bijlage 1 van dit besluit).

De motivering voor ons besluit is onder C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn onder B. *Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb.

² Kenmerk provincie 2021-013946.

³ Kenmerk provincie D2022-05-000897 en D2022-05-001204

⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb.

⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁶ Art. 3.5, vierde lid Wnb

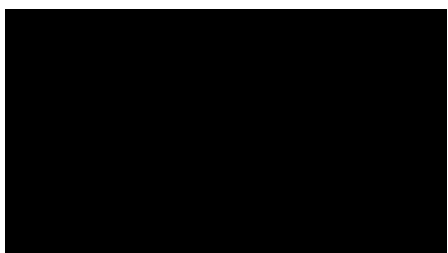
⁷ Kenmerk provincie D2022-05-000897.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Hengelo;
- Natuurbank Overijssel, [REDACTED].

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 2 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geef u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2022-02-001960). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geef u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁸, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Soortspecifiek

Huismus

Kwetsbare periode

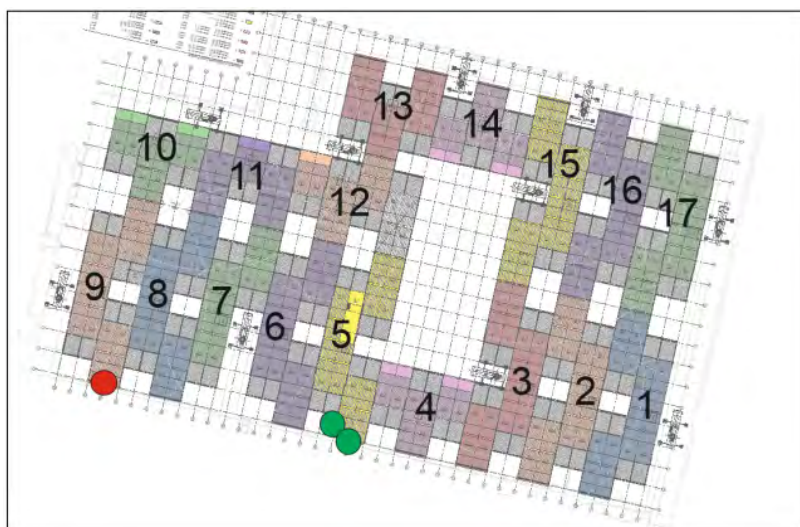
5. De uitvoering van de werkzaamheden om de nestlocatie van de huismus ontoegankelijk te maken vindt buiten de kwetsbare perioden van de huismus plaats. De kwetsbare voortplantingsperiode loopt globaal van 1 maart tot en met 31 augustus (rood in onderstaand overzicht).

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
<i>Huismus</i>												
Voortplantingsperiode												
Vorstperioden												

6. Het ongeschikt maken van nestplaatsen tijdens een aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen in de periode december tot en met februari is niet toegestaan. Zo'n vorstperiode vormt ook een kwetsbare periode. Deze periode is weergegeven in oranje in het overzicht in voorschrift 5. Bij een dergelijke vorstperiode blijven ook overdag de temperaturen lager dan 0 graden Celsius.
7. Afhankelijk van de weersomstandigheden verschuiven de kwetsbare perioden, waardoor ze langer dan wel korter zijn dan weergegeven in de tabel in voorschrift 5. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van het ontoegankelijk maken van de nestplaatsen wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen in de uitvoering van de weergegeven standaard in voorschrift 5 onderbouwd de ecologisch deskundige in het logboek.
8. Bij een start van de werkzaamheden buiten de gevoelige perioden maar direct aansluitend aan een gevoelige periode (bijvoorbeeld september), wordt door een ecologisch deskundige vastgesteld of alle huismussen de nesten onder de daken van de woningen hebben verlaten. Als nesten nog in gebruik zijn, worden de werkzaamheden uitgesteld tot alle huismussen de nesten hebben verlaten.

Tijdelijke mitigatie

9. Voor 1 december 2022 plaatst u twee tijdelijke huismuskasten van het type systeem-nestkast eco 34 mm van Vivara. De locaties zijn weergegeven in onderstaande figuur 1.

Figuur 1. Locatie vastgesteld nestplaats Huismus (rode stip) en locaties van de twee tijdelijke nestkasten (groene stippen).

10. De tijdelijke kasten blijven tenminste drie maanden hangen nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke huismuskasten mag binnen de looptijd van de ontheffing, zolang dit gebeurt buiten de kwetsbare periode van de huismus (zie voorschrift 5).
11. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de huismus moet een ecologisch deskundige vaststellen of de betreffende kasten op dat moment niet gebruikt worden. Als is vastgesteld dat er geen huismussen aanwezig zijn verwijderd u de nestkasten direct of maakt u de kast ontoegankelijk voor huismussen.

Permanente verblijfplaatsen

12. Na de renovatiewerkzaamheden (na maximaal 5 weken per blok) is het betreffende dak, inclusief dakbeschot, waar de nestplaats van de huismus zit (Boomgaard 7), ook weer geschikt als nestplaats van de huismus.
13. U doet dit door geen vogelschroot toe te passen en hetzelfde type dakbeschot, inclusief dakpannen, terug te plaatsen. Daarbij draagt u er zorg voor dat de ruimte onder de pannen ook daadwerkelijk voldoende toegankelijk is en niet wordt ingenomen door isolatiemateriaal. Ofwel de ruimte tussen de bovenzijde van de dakpannen en de onderliggende panlat is minimaal 35mm en maximaal 45mm. U maakt in het logboek inzichtelijk hoe aan dit voorschrift is voldaan, onder andere door het opnemen van foto's, waarbij een maatlat de maten toont.

Gewone dwergvleermuis

Kwetsbare periode

14. U voert het ontoegankelijk maken van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis uit buiten de kwetsbare periodes, zoals met rood weergegeven in onderstaande tabel. De weergegeven kwetsbare periode geldt ook voor aantastingen van de bijbehorende ecologisch essentiële vliegroutes en foerageergebied.
In de oranjeperiode in april mogen (potentiële) toegangen tot verblijfplaatsen nog ongeschikt worden gemaakt, nadat door ecologisch deskundige met behulp van een batdetector is vastgesteld is dat deze met zekerheid niet in gebruik zijn als kraamverblijf (zie voorschrift 15).

<i>Gewone dwergvleermuis</i>	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Periode waarin ongeschikt maken mogelijk is												

15. Als de periode van ongeschikt maken van verblijfplaatsen afwijkt van de weergegeven standaardperiode in voorschrift 14, onderbouwt de ecologisch deskundige dit in het logboek (voorschrift 25). Dat is ook het geval als dit wordt uitgevoerd in de weergegeven oranjeperiode. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van het ontoegankelijk maken van verblijfplaatsen wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen. Afhankelijk van de weersomstandigheden verschuiven de kwetsbare perioden, waardoor ze langer dan wel korter zijn dan weergegeven in de tabel in voorschrift 14.

Ongeschikt maken + controle

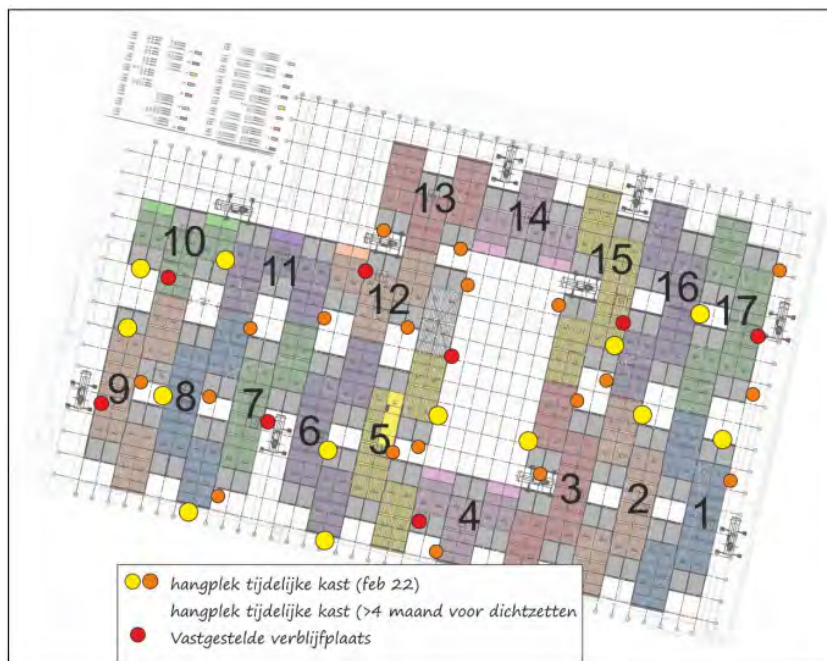
16. De verblijfplaatsen moeten tenminste 5 dagen voor de aanvang van de kwetsbare periode ongeschikt gemaakt zijn (zie voorschrift 14).
17. Het ongeschikt maken van de zomer- en paarverblijfplaatsen en potentiële winterverblijfplaatsen bij de kopgevels met dakpannen gebeurt door de dakranden van kopgevels dicht te maken met stroken schuimrubber, waarbij op elke kopgevel minimaal twee exclusion flaps worden geplaatst om er voor

te zorgen dat eventueel in deze verblijfplaatsen nog aanwezige vleermuizen nog wel kunnen ontsnappen, maar niet meer terug kunnen keren. Het ongeschikt maken vindt plaats in een periode waarbij de nachttemperatuur 10 graden Celsius is of hoger door een ecologische deskundige op het gebied van vleermuizen. Tot de controle met de batdetector (zie voorschrift 18) controleert u regelmatig visueel of de exclusion flaps nog goed aansluiten op de invliegopeningen om de ontoegankelijkheid te waarborgen.

18. Minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken voert u een controle uit met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen (>10 graden Celsius, wind max 4 Beaufort en maximaal motregen). Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Dit moet ook geheel buiten de gevoelige periode plaatsvinden (zie voorschrift 1). Deze procedure wordt herhaald totdat geen uitvliegende vleermuizen meer waargenomen worden. De renovatiewerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.

Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen

19. U heeft in september 2021 8 kasten geplaatst aan de zuid- en zuidoostzijde van De Kasbah. Voor 1 maart 2022 heeft u nog 5 tijdelijke vleermuiskasten geplaatst. Daarnaast plaatst u uiterlijk 3 maanden voor het dichtzetten van de overige verblijfplaatsen nog 19 aanvullende vleermuiskasten, op de locaties zoals weergegeven in onderstaande figuur 2.
 - o Bij ongeschikt maken van de verblijfplaatsen in oktober 2022 (de meest geschikte periode) dient u voor 1 juli 2022 de 19 aanvullende kasten te hebben geplaatst.
 - o Bij het eventueel ongeschikt maken in april 2023, dient u voor 1 augustus 2022 de 19 aanvullende kasten te hebben geplaatst.
 De kasten zijn geschikt als paar- en zomerverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis.

Figuur 2. Locaties vastgestelde paar- en zomerverblijfplaatsen Gewone dwergvleermuis en locaties van de tijdelijk vervangende kasten (gele stippen geven de 13 reeds opgehangen kasten weer, de oranje stippen geven de 19 nog te plaatsen kasten weer).

20. De tijdelijke kasten voor vleermuizen blijven, conform het activiteitenplan, na de renovatiewerkzaamheden permanent hangen, waarmee ze bijdragen aan de totale beschikbaarheid aan verblijfplaatsen voor de Gewone dwergvleermuis in het plangebied.

Permanente verblijfplaatsen

21. U draagt er zorg voor dat, na de renovatiewerkzaamheden aan het dak, de dakconstructie met dakbeschot, inclusief nieuwe dakpannen, weer opnieuw geschikt zijn als permanente zomer- en paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. Hierbij houdt u rekening met de volgende voorwaarden ten aanzien van de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis:
- De nieuwe gevelpannen worden zo aangelegd dat ze voldoende toegankelijk zijn voor de gewone dwergvleermuis. Hiervoor worden de gevelpannen zo geplaatst dat er voldoende ruimte (minimaal 35 mm) tussen de gevel en de gevelpan zit voor het vormen van een invliegopening voor hun verblijfplaats onder een gevelpan of in de spouwmuur. Ook tussen het isolatiemateriaal en dakpannen zelf moet minimaal 35 mm ruimte zitten.
 - Het toepassen van open dakfolies dient achterwege te blijven uit de verblijfsplaatsen van de gewone dwergvleermuis onder het dak en in de gevels. Indien dit niet kan, dient men het oppervlak van het gebruikte isolatiefolie rond deze verblijfplaatsen te bedekken met gaas (maaswijdte van 1 tot 2 mm). Dit om te voorkomen dat het folie gaat pluizen en vleermuizen hierin verstrikt raken en om voldoende grip te geven.

U maakt in het logboek inzichtelijk hoe aan dit voorschrift is voldaan, onder andere door het opnemen van foto's, waarbij een maatlat de maten toont. En daarnaast hoe en waar men dampdoorlatende folie toepast. En indien u dit bij verblijfplaatsen van vleermuizen toepast, welke maatregelen u treft om te voorkomen dat vleermuizen hierin verstrikt raken en voldoende grip behouden.

B.4 Overige zaken

22. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en de gewone dwergvleermuis.
23. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁰ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹¹ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

⁹ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹² is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹³ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

C.1.3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁴ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten – en/of – het ecologisch functioneel leefgebied van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹² Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹³ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹⁴ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

U bent voornemens renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan bestaande woningen in wijk De Kasbah in Hengelo. Bij deze werkzaamheden worden dakpannen en heraklith plafonds bij de woningen vervangen. De woningen in De Kasbah beschikken over gemetselde buitengevels met een geïsoleerde spouw en beschoten kap. De originele luchtspouw is nadien volgespoten met isolatiekorrels.

Het voornemen is de dakpannen van de gebouwen te vervangen. Omdat De Kasbah aangewezen is als gemeentelijk monument, dienen gelijke dakpannen, qua vorm, teruggeplaatst te worden. Tevens worden nieuwe panlatten en tengels gebruikt en wordt nieuw dampwerend folie op de bestaande dakplaat aangebracht. Dit folie is tevens voorzien van een geïntegreerde wapening welke een hoge scheurweerstand heeft en vleermuizen niet snel zullen blijven haken. Aan de onderzijde van kilgoten wordt een nieuwe betimmering rond de hemelwaterafvoer aangebracht. Na afloop is het dakvlak identiek aan het huidige dakvlak.

Werkzaamheden

De gebouwen worden eerst in de steigers gezet en daarna worden de dakpannen handmatig verwijderd. Na aanbrengen dampwerende folie en nieuw dakbeschot worden dezelfde soort dakpannen weer handmatig teruggeplaatst. De dakplaten worden niet vervangen. Tevens worden intern renovatiewerkzaamheden uitgevoerd, namelijk het aanbrengen van nieuwe heraklith plafonds.

Het plangebied wordt ingedeeld in blokken. Per blok wordt 4 weken (een enkele keer 5 weken) gewerkt om vervolgens naar een volgend blok te gaan.

Op onderstaande luchtfoto wordt het plangebied met de te renoveren woningen van wijk De Kasbah weergegeven.

Figuur 1. Plangebied Wijk De Kasbah.

Gewijzigde aanvraag

Op 29 april 2022 heeft u een aangepast Activiteitenplan bij ons ingediend¹⁵. Hierin zijn de volgende wijzigingen op de eerder ingediende aanvraag doorgevoerd:

- Een aangepaste planning van de werkzaamheden
- Aanvullende mitigerende maatregelen voor de huismus
- Aanvullende mitigerende maatregelen voor de gewone dwergvleermuis

Dit gewijzigde Activiteitenplan vormt de uitgangssituatie voor deze ontheffing.

Planning en fasering

In de onderstaande tabel en figuur is de aangepaste gefaseerde planning per blok weergegeven.

Fasering dakwerkzaamheden

Fase	Begin	Eind
1	20-6-2022	25-07-2022
2	15-8-2022	12-9-2022
3	12-9-2022	10-10-2022
4	10-10-2022	31-10-2022
5	31-10-2022	28-11-2022
6	28-11-2022	26-12-2022
7	9-1-2023	30-1-2023
8	30-1-2023	27-2-2023
9	27-2-2023	27-3-2023
10	27-3-2023	24-4-2023
11	24-4-2023	15-5-2023
12	15-5-2023	12-6-2023
13	12-6-2023	3-7-2023
14	3-7-2023	24-7-2023
15	24-7-2023	11-9-2023
16	11-9-2023	9-10-2023
17	9-10-2023	20-11-2023

Figuur 2. Blokverdeling plangebied met planning van werkzaamheden per blok (rode punten zijn de aangetroffen zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis).

¹⁵ Natuurbank Overijssel. 29 april 2022. Activiteitenplan Wet natuurbescherming (Wnb) – soortenbescherming -Project Kasbah – Hengelo.

De werkzaamheden worden uitgevoerd vanaf 20 juni 2022 tot 20 november 2023.

C.2.2 Doel van het project

Het doel van het project is groot onderhoud uit te voeren, zodat de woningen langer meekunnen in het woningbestand. Daarnaast worden de woningen energiezuiniger.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de huismus van het verbod om te verstoren nesten, rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁶ en voor de gewone dwergvleermuis van het verbod om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹⁷.

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 20 juni 2022 tot en met 31 december 2023.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ondertekend aanvraagformulier
- Natuurbank Overijssel. November 2021. Activiteitenplan Wet natuurbescherming (Wnb) – soortenbescherming Project Kasbah – Hengelo
- Natuurbank Overijssel. December 2020. Nader onderzoek vleermuis, huismus en gierzwaluw De Kasbah In het kader van Wet natuurbescherming Activiteitenplan
- Topografische kaart plangebied
- Ondertekend Machtigingsformulier
- Natuurbank Overijssel. 29 april 2022. Aangepast Activiteitenplan.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Op 23 februari 2022 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 14 maart 2022¹⁸ ontvangen.

Daarnaast hebben wij op 25 maart 2022 en 22 april 2022 per e-mail aanvullende vragen gesteld. Hierop heeft u op 22 april en 10 mei 2022 per e-mail gereageerd¹⁹ en op 29 april 2022 hiervoor een aangepast Activiteitenplan bij ons ingediend²⁰.

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel de kennisdocumenten van de huismus en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Op basis van een quickscan en een visuele inspectie, uitgevoerd in het voorjaar van 2020, is geconcludeerd dat de aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen in het plangebied niet op voorhand kan worden uitgesloten. De gebouwen in het onderzoeksgebied hebben een met dakpannen gedekt dak. Huismussen en gierzwaluwen kunnen een vaste rust- en voortplantingsplaats bezetten onder de dakpannen. In het dakvlak zijn potentiële invliegopeningen zichtbaar. Door het verwijderen van de pannen worden mogelijk aanwezige rust- en voortplantingsplaatsen van huismus en gierzwaluw verstoord, beschadigd en/of vernield.

¹⁶ Art. 3.1, vierde lid Wnb

¹⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁸ Kenmerk provincie D2022-03-002515

¹⁹ Kenmerken provincie D2022-05-000878 en D2022-05-001204

²⁰ Kenmerk provincie D2022-05-000879

Er is in het plangebied tevens één nestplaats van de huismus vastgesteld. Dit nest bevindt zich onder de onderste rij dakpannen van de woning aan Boomgaard 7.

Figuur 4. Vastgestelde nestplaats van Huismus in plangebied (Bron: H2 Activiteitenplan).

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek zodanig is uitgevoerd, dat hiermee voldoende kon worden vastgesteld of verblijfplaatsen van gierzwaluw, huismus en/of vleermuizen aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de wijze waarop dit in de kennisdocumenten huismus, gierzwaluw en het Vleermuisprotocol 2017 is beschreven.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan tijdelijk verloren:

- 1 nestplaats van de huismus;
- 8 zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis;

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het (aangepaste) Activiteitenplan²², zijn grotendeels voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk geminimaliseerd. Voor de gewone dwergvleermuis hebben wij een aantal aanvullende maatregelen, bovenop de maatregelen in het Activiteitenplan, in de voorschriften opgenomen om effecten te minimaliseren. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. Hieronder gaan we hier per soort (huismus en gewone dwergvleermuis) nader op in.

Maatregelen huismus

- De vastgestelde nestplaats van de huismus op de locatie Boomgaard 7 (in blok 9) wordt voor 1 maart 2023 ongeschikt gemaakt door op deze locatie tijdens daglicht de dakpannen handmatig van het betreffende dak te verwijderen (de werkzaamheden starten hier vanaf 27 februari 2023). Overdag in deze periode bevinden de mussen zich niet in deze rustplaats.
- Deze rust- en nestplaats van de huismus, wordt tijdelijk, gedurende maximaal vijf weken, ongeschikt doordat de dakpannen hier worden verwijderd. Alle daken in de omgeving van het plangebied zijn homogeen en vormen allemaal een geschikte rust- of nestplaats. Tijdens de periode dat de rust- en nestplaats ongeschikt is, zijn door de gefaseerde aanpak altijd voldoende alternatieve rust- en nestplaatsen beschikbaar in de directe omgeving.
- Om de vastgestelde nestplaats van de huismus te mitigeren, worden er twee extra nestkasten geplaatst op een gevel die niet wordt beïnvloed tijdens de kwetsbare periode. De beide kasten

²² Aangepast Activiteitenplan van 29 april 2022, Hoofdstuk 3, pagina 10 tot en met 17.

worden voor 1 december 2022 geplaatst op een daarvoor geschikte plek. Het gaat om twee kasten van het type 'systeem-nestkast eco 34 mm' van Vivara.

- Alle andere daken, die onder handen genomen worden in de periode dat huismussen zich als broedvogel eventueel zouden kunnen vestigen (1 maart – 15 juli), worden ontoegankelijk gemaakt middels het aanbrengen van een weringsborstel in de goot. Dit is een veel toegepaste methode om de vestiging van nestelende huismussen tegen te gaan. Gelet op de planning, moeten daarom de blokken 10 t/m 14 ongeschikt worden gemaakt, voorafgaand aan de voortplantingsperiode van de huismus. Dat wil zeggen dat alle onderste dakpannen dichtgezet moeten worden middels een weringsborstel voor 1 maart 2023.
- De nieuwe daken worden niet voorzien van vogelschroot. Dezelfde type dakpannen worden weer teruggeplaatst. Na de renovatiewerkzaamheden kunnen deze weer in gebruik worden genomen als nest- of rustplaats voor de huismus.
- Met uitzondering van de rust- en nestplaats, wordt de functionaliteit van het functionele leefgebied van huismussen, zoals foerageergebied en kwetterplekken, niet aangetast door uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden.

Staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de huismus is de laatste jaren stabiel gebleven. In dit project is uitsluitend sprake is van een tijdelijke aantasting van 1 vaste rust- en nestplaats, die na de renovatiewerkzaamheden (3-4 weken) weer geschikt is voor huismussen. Door de gefaseerde planning en de gelijksoortige dakpanconstructie op de andere gebouwen van de woonwijk, zijn er in de uitvoeringsfase altijd voldoende alternatieve rustplaatsen in de wijk aanwezig. Tijdens de uitvoering blijft de functionele leefomgeving van de mussen onaangetast. Afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding is daarom niet aan de orde. De tijdelijke aantasting wordt voldoende gemitigeerd en na uitvoering zijn de daken weer geschikt als nest- en rustplaats voor huismussen.

Maatregelen gewone dwergvleermuis

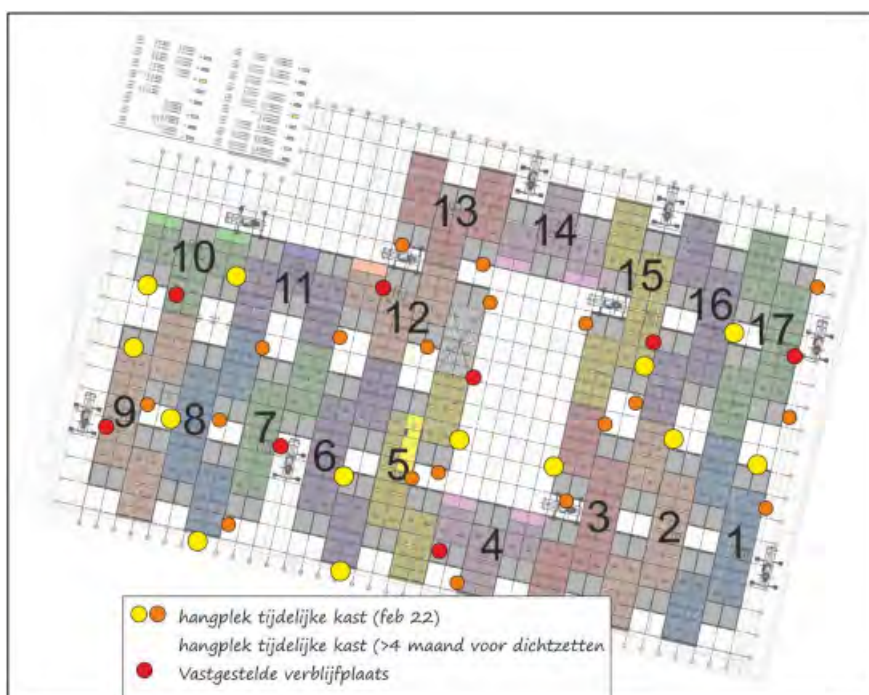
In het aangepaste Activiteitenplan²³ worden de volgende mitigerende maatregelen voor de Gewone dwergvleermuis voorgesteld:

- Alle potentiële verblijfplaatsen in gebouwen, waarbij de renovatiewerkzaamheden in de kwetsbare kraam- en/of winterperiode worden uitgevoerd, worden buiten deze kwetsbare perioden ongeschikt gemaakt. Hierbij wordt de opening tussen buitengevel en dakpan afgedicht met een schuimworst. Het dichtzetten gebeurt minimaal een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst, bij geschikt weer om te foerageren (droog, > 10 Celcius, < 5 Bft windkracht).
- Omdat de zomer- en paarverblijfplaatsen van acht gewone dwergvleermuizen negatief beïnvloed worden, gedurende de uitvoering van het project, worden tijdelijke verblijfplaatsen aangebracht in de vorm van platte kasten van houtbeton (Model Beaumaris Midi). Per vastgesteld territorium worden vier platte kasten aan de buitengevel geplaatst. In totaal worden 32 (8x4) kasten geplaatst.
 - o in september 2021 zijn reeds acht kasten geplaatst aan de zuid- en zuidoostzijde van De Kasbah;
 - o in maart 2022 zijn nog eens vijf kasten geplaatst
 - o de overige 19 kasten worden lopende het werk geplaatst, doch uiterlijk drie maanden voordat de betreffende verblijfplaatsen ongeschikt wordt gemaakt, om te kunnen voldoen aan de drie maanden gewenningstijd voor zomerverblijfplaatsen. Voor paarverblijfplaatsen geldt een gewenningsperiode van 6 maanden.

In het Kennisdocument van de Gewone dwergvleermuis staat dat voor deze gewenningsperiode van minimaal 3 maanden alleen de maanden april tot en met oktober meetellen, waarin de gewone dwergvleermuizen in staat zijn om de nieuwe verblijfplaatsen te vinden en te inspecteren omdat ze niet in winterrust zijn. Voor een paarverblijfplaats dient volgens het kennisdocument een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden voorafgaand aan de start van het paarseizoen (half augustus) te worden aangehouden. Voor dit project betekent dit dat men voor de verblijfplaatsen die

²³ Paragraaf 3.2 van het Activiteitenplan Wet natuurbescherming (Wnb) – soortenbescherming Project Kasbah – Hengelo. Natuurbank Overijssel. 29 april 2022.

De kasten worden aan de buitengevel van de woningen geplaatst op een hoogte van minimaal 3 meter, vrij van obstakels en direct kunstlicht van lampen. Voor de betreffende locaties zie figuur 5.

- Er wordt gefaseerd gewerkt. Het plangebied is hiervoor ingedeeld in blokken. Per blok wordt 3-4 (met een maximum van 5 weken) weken gewerkt om vervolgens naar een volgend blok te gaan. In paragraaf 3.2 van het betreffende Activiteitenplan²⁴ is de betreffende fasering per blok weergegeven.
- Omdat er geen werkzaamheden worden uitgevoerd aan de buitengevel, kunnen de tijdelijke kasten ook tijdens de werkzaamheden functioneren als verblijfplaats voor vleermuizen. De steigers worden in de actieve periode daarom ook niet in de steigernetten gezet. De kasten worden aan de buitengevel van de woningen geplaatst, vrij van obstakels en direct zonlicht.
- De tijdelijke vleermuiskasten blijven na de renovatiewerkzaamheden hangen. Dit draagt bij aan de totale beschikbaarheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied. Omdat dezelfde type dakpannen worden aangebracht en het onderliggende dakbeschot blijft liggen, is het dak, na renovatie, weer geschikt voor vleermuizen als zomer- en paarverblijfplaats. Er worden geen gaten of kieren, die nu als invliegopening voldoen, aangetast.

Pagina 20 van 24

Aanvullende maatregelen ter bescherming van de gewone dwergvleermuis

Aanvullend op de mitigerende maatregelen in het aangepaste Activiteitenplan, nemen wij in onze voorschriften de volgende maatregelen op te bescherming van de gewone dwergvleermuis:

Gebruik van exclusion flaps

Om te voorkomen dat vleermuizen worden opgesloten bij het ongeschikt maken van verblijfplaatsen door in alle openingen tussen buitengevel en dakpan schuimrubberen worsten te plaatsen, zoals voorgesteld in het Activiteitenplan, dienen bij elke kopgevel minimaal twee exclusion flaps te worden aangebracht. Hierdoor kunnen vleermuizen altijd nog de verblijfplaats verlaten, maar er niet meer invliegen (zie voorschrift 17).

Rekening houden met winterperiode

In het activiteitenplan wordt aangegeven dat er geen extra mitigerende maatregelen worden getroffen om eventuele opzettelijke verstoring van (verblijfplaatsen van) de gewone dwergvleermuis in de kwetsbare winterperiode te voorkomen. Omdat echter niet kan worden uitgesloten dat zomer- en paarverblijfplaatsen ook in de winterperiode (met name bij zachtere winters) worden bezet door exemplaren van de gewone dwergvleermuis, dienen de vastgestelde zomer- en paarverblijfplaatsen tevens voor de kwetsbare winterperiode ongeschikt te worden gemaakt indien men in deze periode renovatiewerkzaamheden wil uitvoeren. In de e-mail van 10 mei j.l.²⁵ is bevestigd dat u hiermee akkoord gaat, afwijkend van hetgeen in het activiteitenplan is opgenomen. Deze voorwaarde ten aanzien van de kwetsbare winterperiode is opgenomen in voorschrift 14 van ons besluit.

Staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land aangetroffen. De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is recent als 'onbekend' beoordeeld. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft waarschijnlijk te maken met de druk waaronder verblijfplaatsen staan. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van gewone dwergvleermuis niet in het geding. Voor alle functies worden geschikte alternatieven aangeboden. Afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde omdat door de genomen maatregelen te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de renovatie van woningen in de wijk De Kasbah leiden tot het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten en rustplaatsen van de huismuis en tot het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1. lid 2 en artikel 3.5 lid 4 van de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van dit project. Er is geen alternatieve locatie, omdat het hier gaat om het renoveren van bestaande woningen. Het is ook niet mogelijk om de renovatie vanuit binnen uit te voeren, omdat het dakbeschot (dakpannen) moet worden vervangen. Er is gekozen voor handmatig verwijderen van de pannen. Deze uitvoeringsmethode geeft de minste verstoring. Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen. Passende alternatieve werkwijzen, waarbij geen verblijfplaatsen verloren gaan, zijn niet voorhanden. De nieuwe inrichting is zodanig dat de vastgestelde nestplaats van de huismuis en de zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, na de werkzaamheden weer beschikbaar zijn.

²⁵ Kenmerk provincie D2022-05-001204.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig;

- Voor de huismus in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid;
- Voor de gewone dwergvleermuis in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid, of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag is ingediend onder het wettelijk belang 'volksgezondheid of openbare veiligheid'. De situatie van de te renoveren woningen voldoet op dit moment niet aan de huidige kwaliteitseisen voor het binnenklimaat volgens de vigerende landelijke normen (zoals het Bouwbesluit 2012). De woningen zijn slecht geïsoleerd en er is sprake van vochtintrede via gevels en schoorstenen. Door de grote temperatuurverschillen, door beperkte isolatie en te veel vocht in de woningen ontstaat condensatie en schimmelvorming. Dit verslechtert het binnenklimaat. Door het verduurzamen van bestaande woningen, kunnen enerzijds de energielasten sterk worden verlaagd en anderzijds het comfort en het binnenklimaat worden verbeterd. De voorgenomen werkzaamheden dragen daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid doordat met deze renovatiewerkzaamheden vocht en tocht in huis worden beperkt.

Door de huidige woningen te renoveren naar energiezuiniger woningen, draagt het project daarnaast bij aan het vertragen van de klimaatverandering. Door de verduurzaming van de bestaande panden wordt een reductie in CO₂-uitstoot en daarmee een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen gerealiseerd. Door de aanpak wordt een substantiële bijdrage geleverd aan het beperken van klimaatverandering. Het beperken van de (gevolgen van) klimaatverandering dient derhalve een groot maatschappelijk openbaar belang en draagt bij aan de volksgezondheid.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁶ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁷. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C.3.2 Adviezen

C.3.2.1 Bespreking van adviezen

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hengelo zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. Zij hebben hier geen gebruik van gemaakt.

²⁶ Art. 1.10, derde lid Wnb

²⁷ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten van huismus en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (tijdelijk) te vernietigen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijk belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

BIJLAGE 1 Activiteitenplan Huismus en Gewone dwergvleermuis

Activiteitenplan Wet natuurbescherming (Wnb) – soortenbescherming

Project Kasbah – Hengelo

Organisatie aanvrager:
Welbions
Postbus 430
7550 AK Hengelo

Organisatie adviseur:
Natuurbank Overijssel

██████████
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

info@natuurbankoverijssel.nl

29-4-2022

Inhoud

1.	Het project	3
1.1.	Plangebied	3
1.2.	Werkzaamheden en planning	4
2.	Quickscan en aanvullend onderzoek	9
2.1.	Het onderzoek	9
2.2.	Resultaten van het onderzoek	9
3.	Effecten en mitigerende maatregelen	10
3.1.	De ontheffing van verbodsbepalingen	10
3.2.	Mitigerende maatregelen	11
4.	De wet	17
4.1.	Doel van het project	17
4.2.	Alternatieven / andere bevredigende oplossing	17
4.3.	Wettelijk belang	17
4.4.	Staat van instandhouding	18

1. Het project

1.1. Plangebied

Het plangebied bestaat uit wijk de Kasbah te Hengelo (Ov.). In het plangebied liggen de wegen Eendengang, Boomgaard, Booggang, Bazaar en Boekerij. Op onderstaande luchtfoto wordt de begrenzing van het onderzoeksgebied weergegeven.

Detailopname van het plangebied. Het plangebied wordt met de gele lijn aangeduid (bron luchtfoto: pdok).

Impressie van de aanwezige woningen in het plangebied (bron: Google streetview).

1.2. Werkzaamheden en planning

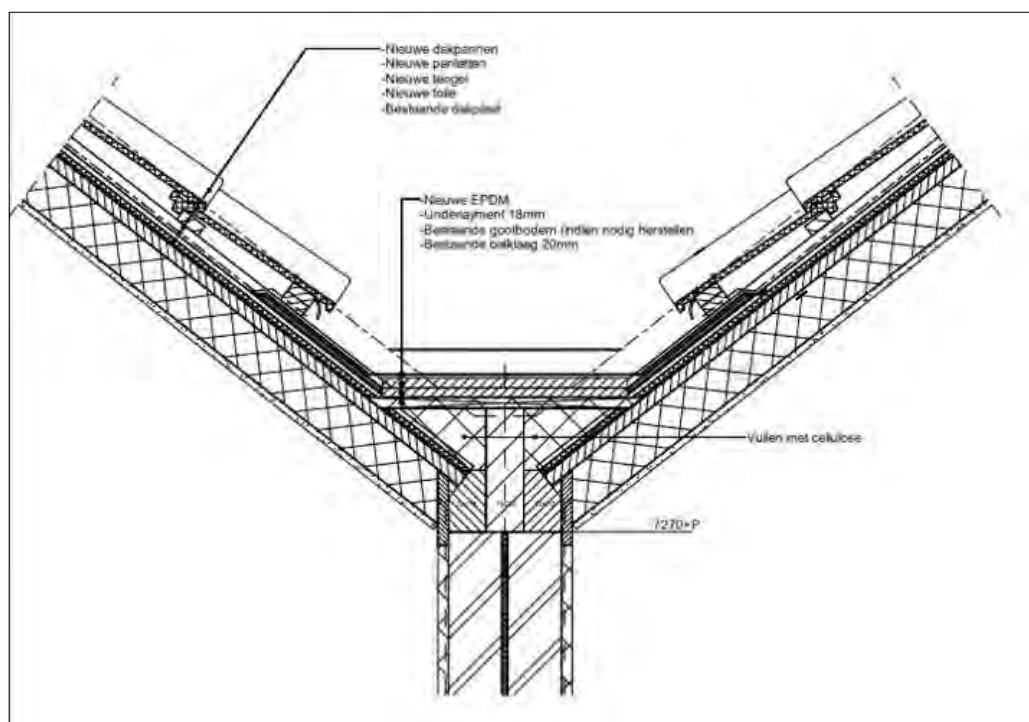
1.2.1 Werkzaamheden

Het voornemen is de dakpannen van de gebouwen te vervangen. Omdat de Kasbah aangewezen is als gemeentelijk monument, dienen gelijke dakpannen, qua vorm, teruggeplaatst te worden. Tevens worden nieuwe panlatten en tengels gebruikt en wordt nieuw dampdoorlatende folie op de bestaande dakplaten aangebracht. Dit folie is tevens voorzien van een geïntegreerde wapening welke een hoge scheurweerstand heeft (zie kader onder).

Vleermuizen komen niet in aanraking met de onderzijde van het folie. Vanwege de geïntegreerde wapening in het folie, zal de folie niet dusdanig glad zijn dat vleermuizen geen 'grip' hebben op het folie.

Aan de onderzijde van kilgoten wordt een nieuwe betimmering rond de hemelwaterafvoer aangebracht. Na afloop is het dakvlak identiek aan het huidige dakvlak.

Doorsnede van de werkzaamheden aan het dakvlak.

De aangebrachte dampdoorlatende folie heeft geen effect op **huismussen**. Huismussen nestelen niet direct op het folie, maar trekken de holle ruimte onder de dakpan vol met nestmateriaal waarin zij een nest maken.

1.2.2 Werkwijze

De gebouwen worden daarvoor in de steigers gezet en de dakpannen worden handmatig verwijderd, waarna de dakpannen handmatig teruggeplaatst worden. Tevens worden intern renovatiewerkzaamheden uitgevoerd.

1.2.3 Periode van uitvoering

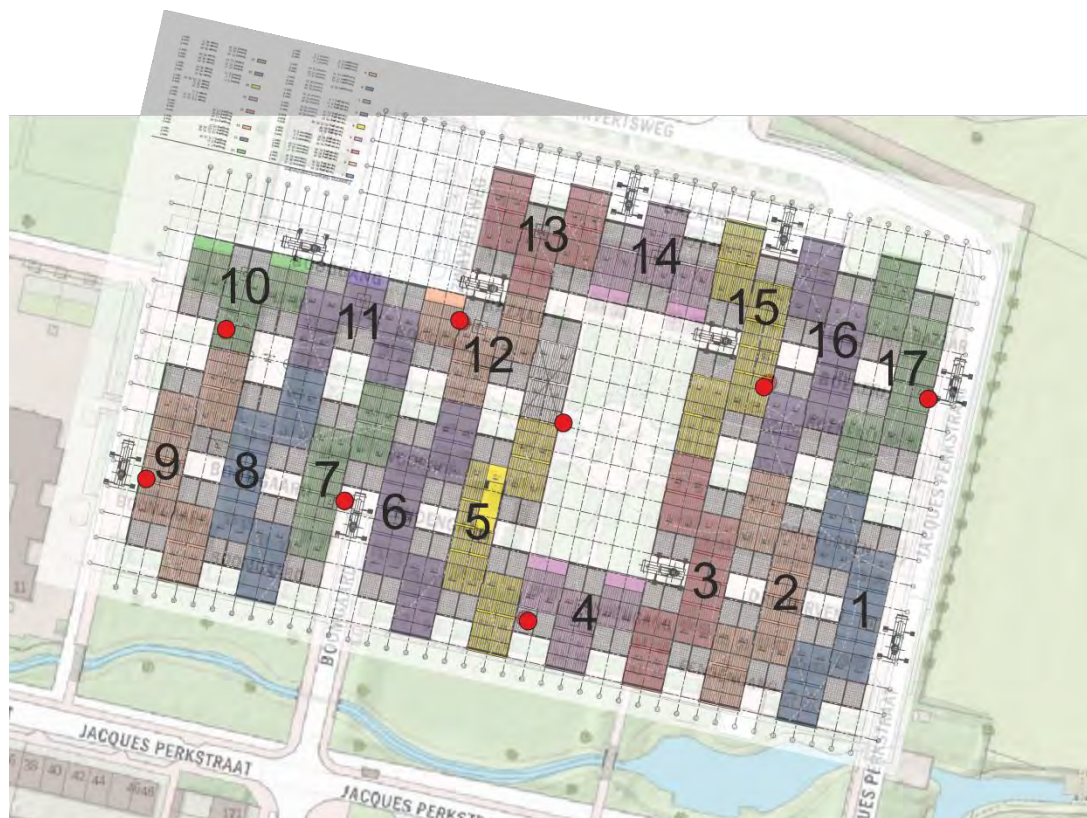
De werkzaamheden starten op 20 juni 2022 en eindigen eind 2023

1.2.4 Planning van de werkzaamheden

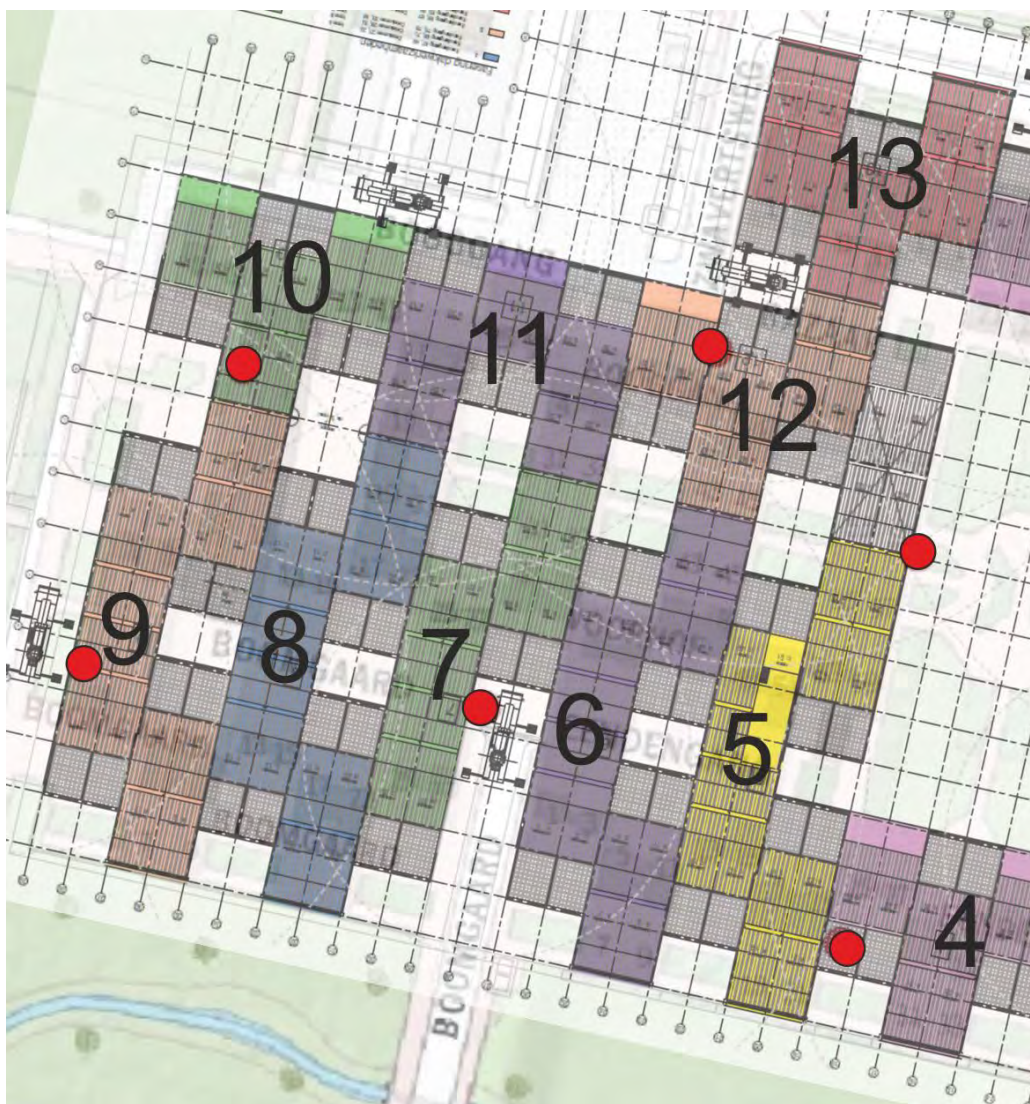
Het plangebied is ingedeeld in blokken. Per blok wordt 4 weken gewerkt (een enkele keer vijf weken) om vervolgens naar een volgend blok te gaan.

Fasering dakwerkzaamheden

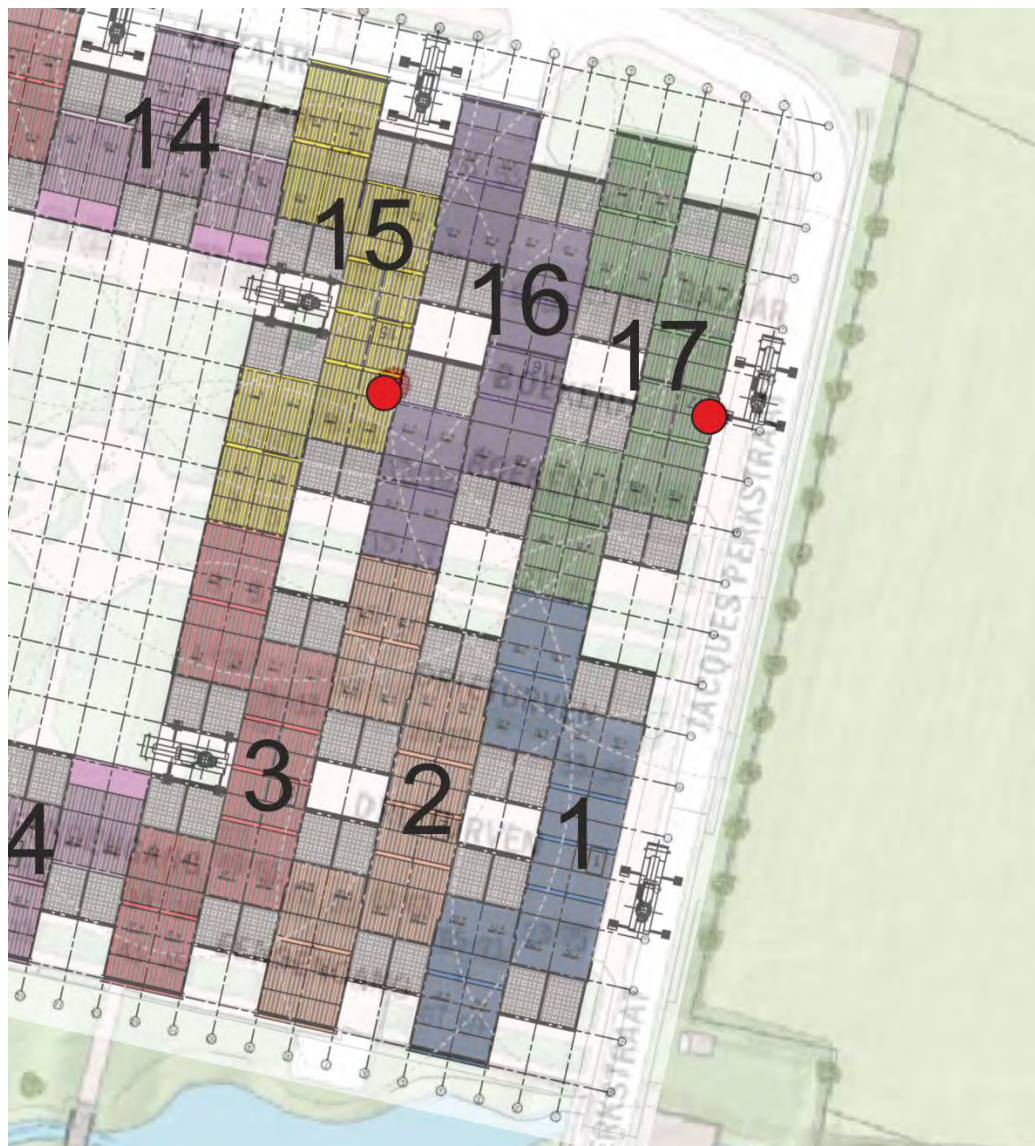
Fase	Begin	Eind
1	20-6-2022	25-07-2022
2	15-8-2022	12-9-2022
3	12-9-2022	10-10-2022
4	10-10-2022	31-10-2022
5	31-10-2022	28-11-2022
6	28-11-2022	26-12-2022
7	9-1-2023	30-1-2023
8	30-1-2023	27-2-2023
9	27-2-2023	27-3-2023
10	27-3-2023	24-4-2023
11	24-4-2023	15-5-2023
12	15-5-2023	12-6-2023
13	12-6-2023	3-7-2023
14	3-7-2023	24-7-2023
15	24-7-2023	11-9-2023
16	11-9-2023	9-10-2023
17	9-10-2023	20-11-2023

Blokverdeling van het plangebied met planning van werkzaamheden per blok.

Uitsnede: blokverdeling van het plangebied met planning van werkzaamheden per blok. Blokken 4 t/m 13 (westelijke deel). Met de rode stippen worden de vastgestelde zomer- en paarverblijfplaatsen vastgesteld.

Uitsnede: blokverdeling van het plangebied met planning van werkzaamheden per blok. Blokken 1,2,3 en 14,15,15,16,17 (oostelijke deel). Met de rode stippen worden de vastgestelde zomer- en paarverblijfplaatsen vastgesteld.

1.2.5 Motivering planning

De uitvoering is afgestemd op de aanwezigheid van een nestplaats van de huismus. Dit blok wordt buiten de kwetsbare periode aangepakt.

Impressie van de vastgestelde zomer- en paarverblijfplaatsen; deze werden allen vastgesteld in de topgevel van een woning.

Er is in het plangebied één nestplaats van de huismus vastgesteld. Dit nest bevindt zich onder de onderste rij dakpannen van de woning aan Boomgaard 7.

Verspreiding van de huismus in het plangebied. De nestplaats wordt met de rode stip aangeduid.

Overige functies

Er nestelen vogels in het plangebied. Vogelsoorten als merel, vink, koolmees en pimpelmees nestelen in kasten en in beplanting. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zal daarop gelet worden. Nestplaatsen (kasten) worden tijdelijk verhangen en dichte beplanting wordt gesnoeid om te voorkomen dat bezette nesten onbedoeld negatief beïnvloed worden door de voorgenomen werkzaamheden.

3. Effecten en mitigerende maatregelen

3.1. De ontheffing van verbodsbepalingen

Huismus

Als gevolg van de voorgenomen activiteiten wordt de rust- en nestplaats van huismussen tijdelijk verstoord. Deze verstoring vindt plaats in de periode 27-2-2023 tot 27-3-2023. De nestplaats is nadien identiek aan de huidige. Er wordt géén vogelschroot o.i.d. geplaatst.

Gewone dwergvleermuis

Er worden vijf zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verstoord tijdens de actieve periode, gedurende 4 weken (2 x maximaal 6 weken). De woningen in het plangebied beschikken over een volledig geïsoleerde spouw en bezetten daarom een zomer- en paarverblijf onder dakpannen of in het bovenste deel van de spouw, waar spouwmuurisolatie iets is weggezakt.

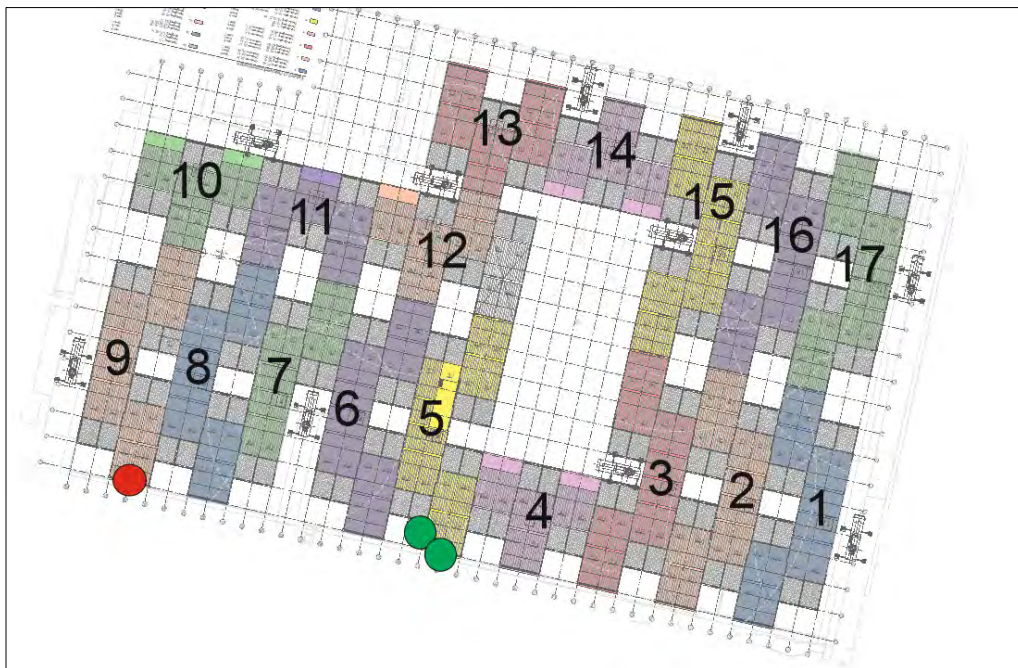
Onderzoek heeft niet aangetoond dat gewone dwergvleermuizen een winterrustplaats in het plangebied bezetten. Omdat de dakplaten niet verwijderd worden, en identieke dakpannen teruggeplaatst worden, is het eindbeeld identiek aan de huidige situatie. Er worden geen gaten of kieren, die nu als invliegopening voldoen, aangetast.

3.2. Mitigerende maatregelen

Huismus

De rust- en nestplaats van de huismus, wordt vier weken ongeschikt. Deze periode ligt gedeeltelijk in de kwetsbare periode van de huismus (1 maart – 1 augustus).

Alle daken in de omgeving van het plangebied zijn homogeen en vormen allemaal een geschikte rust- of nestplaats. Omdat tijdens de periode dat de rust- en nestplaats ongeschikt is, lijkt voldoende alternatieve rust- en nestplaatsen beschikbaar zijn in de directe omgeving. Om huismussen voldoende alternatieve nestplaatsen te bieden, worden twee nestkasten geplaatst op een gevel die niet beïnvloed wordt tijdens de kwetsbare periode. De nieuwe daken worden niet voorzien van vogelschroot onder de onderste rij dakpannen.

Vastgestelde nestplaats van de huismus (rode stip) en tijdelijke kasten (groene stip).

De beide kasten worden voor 1 december 2022 geplaatst op een daarvoor geschikte plek. Er worden twee kasten geplaatst van het type 'systeem-nestkast eco 34 mm' van Vivara. Dergelijke kasten worden aantoonbaar gebruikt door huismussen (eigen waarneming auteur).

Verbeelding van de te plaatsen huismussenkasten.

Hangplek van beide huismussenkasten.

Ongeschikt maken nest- en rustplaats

De rustplaats van de huismussen wordt tijdens daglicht, handmatig ongeschikt gemaakt door het wegnemen van de dakpannen. Mussen bevinden zich overdag niet in de rustplaats.

Alle daken, die onder handen genomen worden in de periode dat huismussen zich als broedvogel kunnen vestigen (1 maart – 15 juli), worden ontoegankelijk gemaakt middels het aanbrengen van een weringsborstel in de goot. Dit is een veel toegepaste en door bevoegd gezag geaccepteerde werkwijze om de vestiging van nestelende huismussen tegen te gaan.

Voorbeeld van een weringsborstel in de goot, bedoeld om nestelende huismussen te weren.

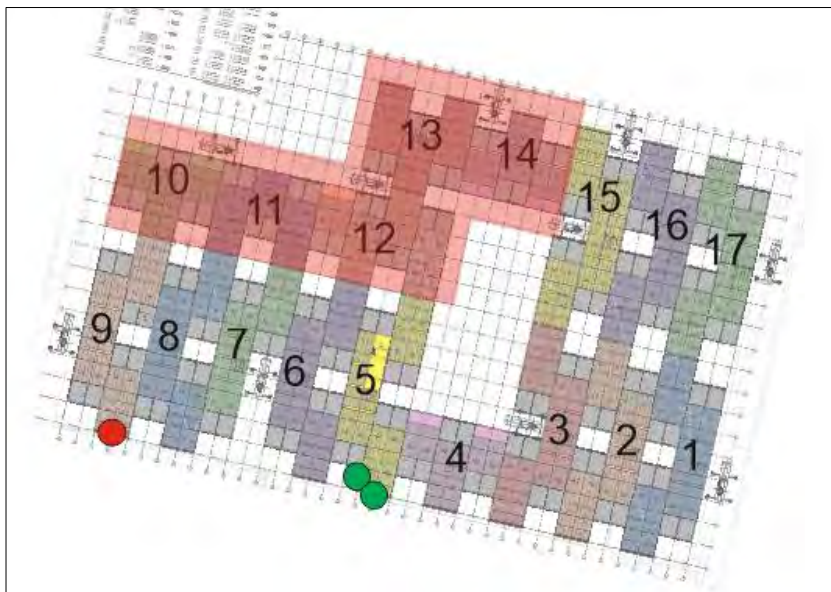
Gelet op de planning, dienen de blokken 10 t/m 14 ongeschikt gemaakt te worden, voorafgaand aan de voortplantingsperiode. Dat wil zeggen dat alle onderste dakpannen dichtgezet moeten worden middels een weringsborstel voor 1 maart 2023.

Fasering dakwerkzaamheden

Fase	Begin	Eind
1	20-6-2022	25-07-2022
2	15-8-2022	12-9-2022
3	12-9-2022	10-10-2022
4	10-10-2022	31-10-2022
5	31-10-2022	28-11-2022
6	28-11-2022	26-12-2022
7	9-1-2023	30-1-2023
8	30-1-2023	27-2-2023
9	27-2-2023	27-3-2023
10	27-3-2023	24-4-2023
11	24-4-2023	15-5-2023
12	15-5-2023	12-6-2023
13	12-6-2023	3-7-2023
14	3-7-2023	24-7-2023
15	24-7-2023	11-9-2023
16	11-9-2023	9-10-2023
17	9-10-2023	20-11-2023

Aanduiding van de fasering van de werkzaamheden tijdens de kwetsbare periode van huismussen (rode lijn).

Op onderstaande afbeelding, worden de blokken aangeduid welke ongeschikt gemaakt gaan worden als nestplaats voor de huismus.

Gebouwen die ontoegankelijk gemaakt worden voorafgaand aan de werkzaamheden om vestiging van de huismus tegen te gaan.

Functionaliteit leefgebied

Met uitzondering van de rust- en nestplaats, wordt de functionaliteit van het functionele leefgebied van huismussen, zoals foerageergebied en kwetterplekken, niet aangetast door uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden.

Gewone dwergvleermuis

De blokken 1 t/m 5 en 10 t/m 16 worden onder handen genomen in de periode 1 maart – 30 oktober. Dit is de actieve periode. De blokken 12, 13 en 14 worden onder handen genomen tijdens de voortplantingsperiode. Daarbuiten bezetten gewone dwergvleermuizen de winterverblijfplaats of zijn ze inactief op de zomerverblijfplaats. In ieder geval zitten ze buiten de actieve periode diep weggekropen in gebouwen.

Omdat de zomer- en paarverblijfplaatsen van dertien gewone dwergvleermuizen negatief beïnvloed worden, gedurende de uitvoering van het project, worden tijdelijke verblijfplaatsen aangebracht in de vorm van platte kasten van houtbeton (Model Beaumaris Midi). Per verblijfplaats worden vier tijdelijke kasten geplaatst.

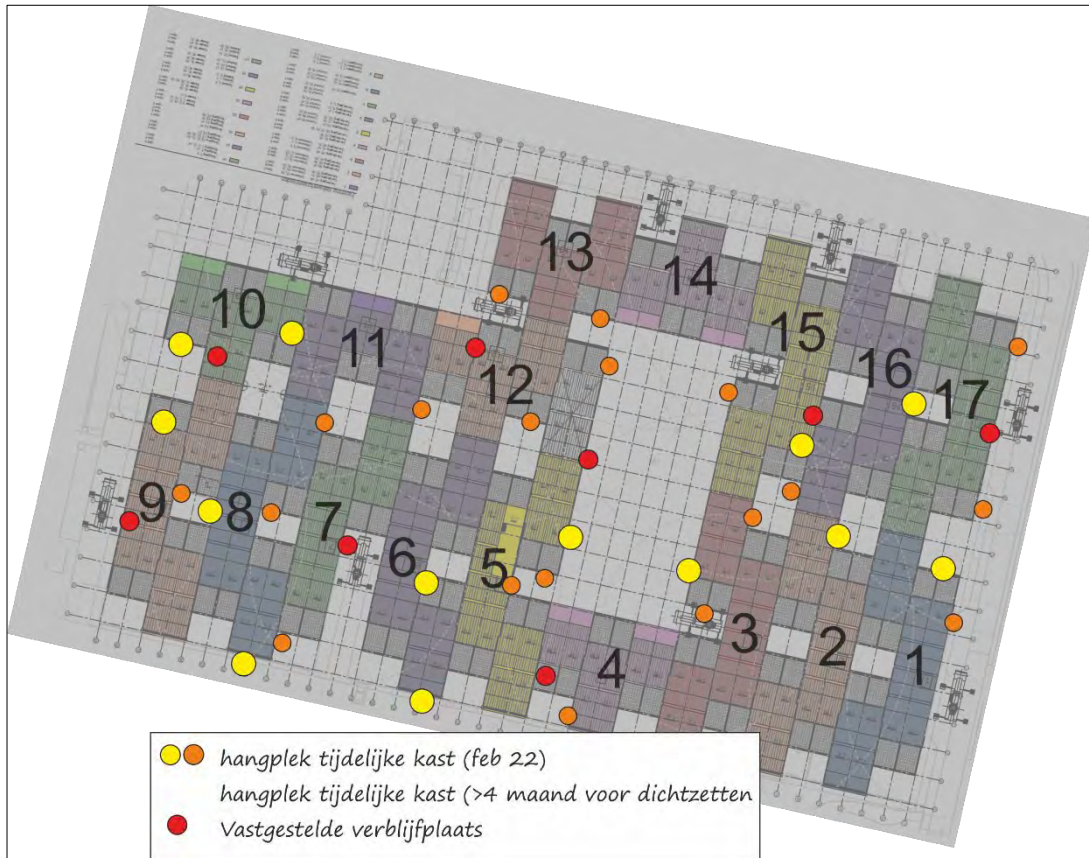
Platte vleermuiskast. Model Beaumaris Midi

Per vastgesteld territorium worden vier platte kasten aan de buitengevel geplaatst. In totaal worden 32 (8x4) kasten geplaatst. In september 2021 zijn acht kasten geplaatst aan de zuid- en zuidoostzijde van De Kasbah, in maart 2022 zijn nog eens vijf kasten geplaatst.

De overige 19 kasten worden lopende het werk geplaatst, doch uiterlijk drie maanden voordat de verblijfplaats ongeschikt gemaakt gaat worden, om te kunnen voldoen aan de drie maanden gewenningstijd.

Aangenomen wordt dat vleermuizen de oorspronkelijke verblijfplaats weer zullen bezetten, zodra de steigers rond de verblijfplaats verwijderd zijn.

Op onderstaande afbeelding wordt de hangplek van de 32 kasten weergegeven.

Hangplek van de 32 tijdelijke vleermuiskasten. Tevens worden de vastgestelde zomer- en paarverblijfplaatsen aangeduid.

De kasten worden aan de buitengevel van de woningen geplaatst. Vrij van obstakels en direct kunstlicht van lampen.

Ongeschikt maken rustplaats

Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd, waarbij er enig risico is dat vleermuizen gedood worden. Vanaf het moment dat de (gevel)pannen verwijderd worden, wordt de verblijfplaats aangetast. Na het uitvliegen die dag (avond), zullen vleermuizen vermoedelijk een alternatieve verblijfplaats elders bezetten. Mochten ze toch terug keren naar de verblijfplaats, onder de dakplaten of tussen dakplaten en buitengevel/spouw, dan wordt de verblijfplaats blijkbaar niet voldoende negatief beïnvloed. Nadien zal de uitvliegopening niet afgedicht worden waardoor er geen gevaar bestaat dat vleermuizen 'opgesloten' worden of gedood worden.

Om het risico weg te nemen dat kraamverblijven negatief beïnvloed worden, worden alle potentiële verblijfplaatsen in gebouwen, welke beïnvloed worden in de periodes 15 mei – 20 juli (kraamperiode) ontoegankelijk gemaakt. Potentiële verblijfplaatsen worden in de week voor 15 mei 2023 met een schuimworst afgedicht. Hierdoor wordt de opening tussen buitengevel en dakpan afdicht met een schuimworst en kunnen vleermuizen geen zomerverblijfplaats bezetten in de gebouwen. Het dichtzetten gebeurt minimaal een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst, bij geschikt weer om te foerageren (droog, < 5 Bft windkracht).

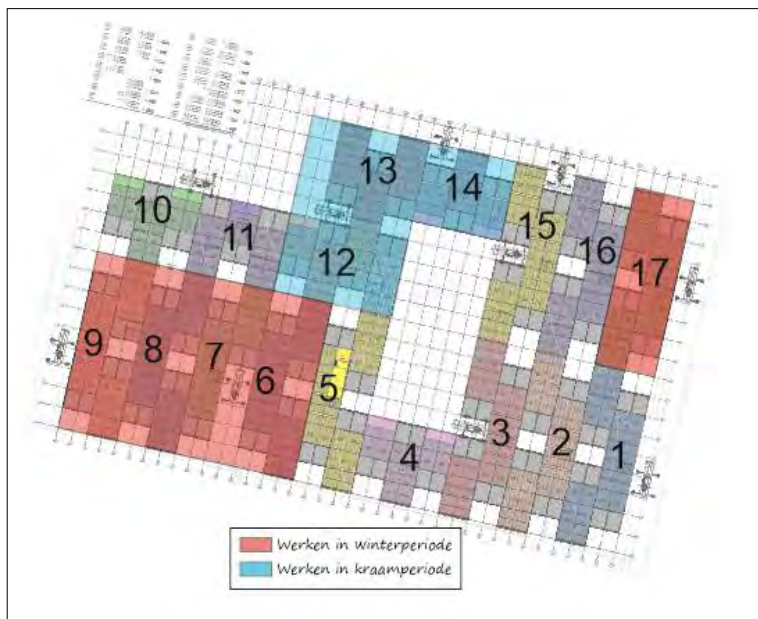
Zwaluw PU rugvulling Ø15mmx1m

Merk Zwaluw Productcode: 99299 Verkoopenheid: 5 Stuks

Voorbeeld van een schuimworst, welke in de opening tussen de gevelpan en buitenmuur wordt geplaatst om de invliegopening af te dichten.

Om te voorkomen dat een kraamkolonie verstoord wordt tijdens de kraamtijd, worden potentiële verblijfplaatsen in gebouwen, welke tijdens de kraamtijd onder handen genomen worden, ontoegankelijk gemaakt. Dit betreft de blokken 12, 13, 14 (zie onder).

Aanduiding van blokken, welke tijdens de kraamtijd onder handen genomen worden (blauwe kleur).

Er worden geen voorzorgsmaatregelen genomen om te voorkomen dat vleermuizen tijdens winterrust verstoord worden. Bij streng winterweer verkassen vleermuizen naar een massa-winterverblijfplaats, of zitten dicht weggekropen in de bebouwing. Dergelijke verblijfplaatsen worden niet beïnvloed, of vleermuizen zijn in staat een alternatieve verblijfplaats te betrekken, net zoals ze in de winterdag kunnen verkassen naar een massa-winterverblijfplaats. Omdat na de werkzaamheden de gebouwen identiek zijn aan de huidige, is er een angst dat vleermuizen opgesloten raken in hun winterverblijfplaats.

Het ontnemen van de mogelijkheid de zomerverblijfplaats ook te bezetten in de winter is een maatregel die in onze ogen niet bij draagt aan de bescherming van vleermuizen.

Compenserende maatregelen

De vleermuiskasten blijven na de renovatiewerkzaamheden hangen. Dit draagt bij aan de totale beschikbaarheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied.

4. De wet

4.1. Doel van het project

De dakpannen dienen vervangen te worden omdat de levensduur van de pannen voorbij is. De woningen zijn in 1973 gebouwd (bron: wikipedia). Na verloop van tijd worden keramische dakpannen poreus waardoor lekkages kunnen ontstaan.

De Tevens wordt dampwerend folie aangebracht op de dakplateb. Dit dampwerend folie voorkomt lekkage in de woningen.

De werkzaamheden worden uitgevoerd in het kader van het energieakkoord dat woningcorporaties hebben gesloten met het rijk over verduurzaming van de huurwoningen in ons land.

4.2. Alternatieven / andere bevredigende oplossing

Alternatieve methode

De dakpannen dienen vervangen te worden en omdat de pannen verwijderd worden, wordt tevens dampwerend folie aangebracht. Er is geen andere bevredigende oplossing dan de pannen te verwijderen en te vervangen.

Alternatieve werkwijze

Er is gekozen voor handmatig verwijderen van de pannen. Dat is de methode die het minst leidt tot verstoring (geen geluid).

Alternatieve planning

De uitvoering is dusdanig gepland, dat geen huismussennest beïnvloed wordt tijdens de broedtijd. Tevens worden de meeste verblijfplaatsen van vleermuizen uitgevoerd tijdens de actieve periode. Zo zijn ze in staat alternatieve locatie te zoeken, mocht dat nodig zijn.

4.3. Wettelijk belang

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van onderstaand wettelijk belang:

Wettelijk belang huismus

- *in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid*

Wettelijk belang gewone dwergvleermuis:

- *in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid, of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten,*

Motivering voor zowel huismus als gewone dwergvleermuis

De aanvraag is ingediend onder het wettelijk belang 'volksgezondheid of openbare veiligheid'. De situatie van de te renoveren woningen voldoet op dit moment niet aan de huidige kwaliteit eisen voor binnenklimaat volgens vigerende landelijke normen zoals het Bouwbesluit 2012. De woningen zijn slecht geïsoleerd en er is sprake van vochtintrede via gevels en schoorstenen. Door de grote temperatuurverschillen, door beperkte isolatie en te veel vocht in de woningen ontstaat condensatie en schimmelvorming, wat het binnenklimaat verslechtert. Door het verduurzamen van bestaande woningen, kunnen enerzijds de energielasten sterk verlaagd worden en anderzijds het comfort en het binnenmilieu verbeterd worden. De voorgenomen werkzaamheden dragen daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid door de nieuwbouw van dergelijke kwaliteit te realiseren dat vocht en tocht in huis worden beperkt. Door de huidige woningen te renoveren naar energiezuiniger woningen, draagt Van Wijk Vastgoedonderhoud daarnaast bij aan het vertragen van de klimaatverandering. Door de verduurzaming van de bestaande panden wordt een reductie in CO₂-uitstoot en daarmee een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen gerealiseerd. Door de aanpak wordt een substantiële bijdrage geleverd aan het beperken van klimaatverandering. Het beperken van de (gevolgen van) klimaatverandering dient derhalve een groot maatschappelijk openbaar belang en draagt bij aan de volksgezondheid. Het project draagt daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid door de woningen dusdanig te verbeteren dat vocht en tocht in huis worden beperkt. Het wettelijk belang is hiermee voldoende onderbouwd

(bron: uit verleende ontheffing huismus en gewone dwergvleermuis, Provincie Flevoland).

4.4. Staat van instandhouding

Huisumus

De Staat van Instandhouding van de Huisumus als broedvogel in Nederland is matig ongunstig¹.

Afbreuk staat van instandhouding

Als gevolg van de voorgenomen activiteiten wordt geen huismus gedood en blijft het aantal nesten van de huismus in het onderzoeksgebied gelijk. Alle woningen in de het onderzoeksgebied zijn gelijk, waardoor alle pannen in de onderste rij geschikt zijn als vaste rust- en voortplantingsplaats. Huismussen die nestelen onder dakpannen die in de periode maart-1 augustus ontoegankelijk gemaakt zijn, hebben voldoende alternatieve rust- en voortplantingsplaatsen in de directe omgeving. Het aantal nestelende huismussen hoeft niet af te nemen tijdens de uitvoering van de voorgenomen activiteiten.

De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect hebben de gunstige staat van instandhouding van de huismus.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor en is een wijdverbreide soort die in heel Nederland wordt waargenomen (BIJ12, 2017). Om deze reden kan de huidige situatie van de populatieomvang worden beoordeeld als gunstig

¹ <https://www.sovon.nl/nl/soort/15910>

Er is sprake van slechts een tijdelijke verstoring/ongeschikt zijn van de verblijfplaats van acht gewone dwergvleermuizen. Na uitvoering van de werkzaamheden, wordt de originele staat van de nest- of verblijfplaats hersteld. Er is geen sprake van vermindering van nest- of verblijfplaatsen.

Als gevolg van het opnieuw dekken van de daken met nieuwe dakpannen, blijven de vastgestelde nest- en verblijfplaatsen voor minstens 50 jaar behouden (of langer) omdat de dakpannen minstens goed blijven in deze periode.

Er blijven in het plangebied ten aller tijden voldoende verblijfplaatsen beschikbaar, die benut kunnen worden als zomer- en paarverblijf. Uitvoering van de werkzaamheden heeft geen effect te hebben op de lokale populatie gewone dwergvleermuizen.